

NOVI DOKST
24. 11. 2014 10:31h

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA**

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
OBVEZNIM OSIGURANJIMA U PROMETU,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, studeni 2014.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM OSIGURANJIMA U PROMETU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (dalje u tekstu: Zakon) sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/2014 Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Važeći Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, br. 151/2005, 36/2009, 75/2009 i 76/2013) uređuje obvezna osiguranja u prometu u koja se ubrajaju:

1. osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja,
2. osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama,
3. osiguranje zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama i putnicima,
4. osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodice na motorni pogon, odnosno jahte od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama.

U praksi je najučestalije osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama (tzv. osiguranje od automobilske odgovornosti). Vlasnik vozila dužan je sklopiti ugovor o osiguranju odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari. Prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje¹ društva za osiguranje su tijekom 2013. godine izdala ukupno 1.939.393 police osiguranja od automobilske odgovornosti, što predstavlja rast od 0,58% ili 11.199 polica više u odnosu na 2012. godinu. Nastavljen je trend opadanja broja prijavljenih šteta obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti te su društvima za osiguranje prijavljene ukupno 84.672 štete ili 5,1% manje nego u 2012. godini. Prema podacima o kretanju šteta obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti u 2013. godini može se zaključiti, da je zabilježen pad u broju prijavljenih, riješenih i šteta u pričuvi te također u ukupno isplaćenom iznosu šteta i ukupnom iznosu pričuve šteta, dok su prosječno isplaćeni iznos po šteti te prosječni iznos štete u pričuvi zabilježili porast.

Međutim, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, br. 76/2013) u članku 23. dodao je točku 6. prema kojoj po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti pravo na naknadu štete nema oštećena osoba koja je vlasnik ili vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći, a koja je

¹ Izvješće o tržištu obveznih osiguranja u prometu s posebnim osvrtom na osiguranje od automobilske odgovornosti za 2013. godinu, Hrvatski ured za osiguranje, Zagreb, travanj 2014. godine.

stupila na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, odnosno 1. srpnja 2013. godine. Cilj predmetne odredbe je bio smanjiti broj neosiguranih vozila. No, u praksi su se pojavile za vlasnike, odnosno korisnike osiguranih vozila potencijalno štetne situacije u kojima, iako su uredno osigurali vozilo, takvo osiguranje ne pokriva određene štetne događaje, a vlasnici, odnosno korisnici vozila i nadalje ostaju osobno odgovorni za naknadu štete koja nastaje u tim događajima. Učinak takve odredbe je da osiguranje vlasnika, odnosno korisnika osiguranih vozila ne pokriva štete koje su prouzročene prema onim vozilima koja su neosigurana. Pri tome štetne posljedice prvenstveno pogađaju štetnika koji je uredno zaključio policu, odnosno uredno osigurao svoje vozilo, a osiguranje odbija njegov zahtjev, ali i oštećenu osobu koja je vlasnik ili vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći, a upućena je ostvarivati naknadu štete izravno od štetnika (sukladno odredbama Zakona o obveznim odnosima).

Važno je istaknuti da Zakon o obveznim osiguranjima u prometu u članku 65. predviđa novčane kazne od 5.000,00 do 50.000,00 kuna za vlasnike vozila koji ne sklope ugovor o osiguranju ili ga ne obnavljaju dok je vozilo u prometu. Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova u 2013. godini prekršajno je prijavljeno 9.198 osoba prema Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu, a u prvih šest mjeseci 2014. godine prijavljeno je 3.374 osobe. Dodatno kažnjavanje vlasnika neosiguranih vozila kako je to danas propisao člankom 23. točkom 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, nije svrsishodno te proizvodi štetne posljedice i za oštećene osobe, i za štetnike.

S obzirom na iznijeto, potrebno je izmijeniti Zakon o obveznim osiguranjima u prometu na način da se iz istoga ukloni odredba članka 23. točka 6., a istovremeno je potrebno odrediti i da takva odredba djeluje retroaktivno, od stupanja na snagu ovoga Zakona kako bi se otklonile štetne posljedice po sve one vlasnike, odnosno korisnike osiguranih vozila koji su uredno zaključili policu obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, a prouzročili su prometu nesreću u kojoj je sudjelovalo neosigurano vozilo. Navedeno je u skladu s odredbom članka 90. stavka 5. Ustava Republike Hrvatske, prema kojem, iz posebno opravdanih razloga, samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno (retroaktivno) djelovanje. Stoga će se odredba članka 7. ovoga Zakona primijeniti na sve postupke koji nisu pravomoćno okončani do dana stupanja na snagu ovoga Zakona na način da će se vlasniku/vozaču osiguranog vozila koji je uzrokovao prometnu nesreću omogućiti osigurateljna zaštita, a u boljem položaju bit će i oštećene osobe koje su vlasnici ili vozači neosiguranih vozila koje su sudjelovala u takvim prometnim nesrećama jer sukladno važećem Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu nemaju pravo na naknadu štete po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti.

Prema dostupnim podacima Hrvatskom uredu za osiguranje² trenutno je evidentirano oko 45 odštetnih zahtjeva prema društvima za osiguranje, odnosno Hrvatskom uredu za osiguranje. Procijenjena vrijednost eventualnih obveza po zaprimljenim odštetnim zahtjevima iznosi otprilike 5,5-6 milijuna kuna.

Također, bitno je istaknuti kako brisanje članka 23. točke 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu predstavlja i naknadno usklađivanje s Direktivom 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u vezi s osiguranjem od automobilske odgovornosti koja u članku 13. sadrži klauzule o isključenju od odgovornosti i koja ne

² Podaci prikupljeni od društava za osiguranje na zamolbu Ministarstva financija.

predviđa mogućnost isključenja iz osiguranja oštećenih osoba koje su vlasnici ili vozači neosiguranih vozila koje su sudjelovala u prometnoj nesreći. Naime, države članice mogu u skladu s Ugovorom zadržati ili donijeti odredbe koje su za oštećenu osobu povoljnije od odredaba potrebnih za usklađivanje s predmetnom Direktivom (članak 28.). Odredba članka 23. točke 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu zasigurno nije povoljna za oštećene osobe. Također, iz članka 3. Direktive 2009/103/EZ proizlazi da svaka država članica poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da ugovor o osiguranju pokriva u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi u drugim državama članicama, svaku štetu ili ozljedu prouzročenu na području tih država. Sve navedeno ide u prilog predloženoj retroaktivnoj primjeni predmetne izmjene, odnosno da je od trenutka pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji hrvatsko zakonodavstvo usklađeno s pravnom stečevinom Europske unije.

Nadalje, ovim Zakonom jasnije je određeno kako je odgovorni osiguratelj dužan isplatiti iznos naknade štete ili nesporni iznos naknade štete u roku 60 dana od dana primitka odštetnog zahtjeva te su stoga izmijenjeni članak 12. stavci 3. i 4., a posljedično prekršajne odredbe, odnosno članci 63. i 64. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, br. 76/2013) u članku 24. stavku 1. dodana je točka 7. prema kojoj osigurana osoba gubi prava iz osiguranja ako je šteta prouzročena kaznenim djelom obijesne vožnje u cestovnom prometu za koje je donesena pravomoćna sudska presuda. Potrebno je dodati u članku 24. stavku 3. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu da društvo za osiguranje koje u navedenom slučaju (članak 24. stavak 1. točka 7.) oštećenoj osobi isplati štetu ima pravo od osobe koja je odgovorna za štetu na naknadu cjelokupno isplaćenog iznosa štete, na kamatu i troškove.

Naposljetku u članku 15. stavku 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu izričaj je doraden radi lakše primjene norme i pravne sigurnosti.

b) Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Donošenjem ovoga Zakona zaštitit će se sudionici prometnih nesreća u kojima štetu uzrokuje vlasnik/vozač osiguranog vozila vlasniku/vozaču neosiguranog vozila na način da vlasnici, odnosno korisnici vozila koji su uredno zaključili policu obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti više neće ostati bez osigurateljne zaštite u slučaju kada sudjeluju u prometnoj nesreći u kojoj sudjeluje i neosigurano vozilo. Iz navedenoga proizlazi da će oštećena osoba koja je vlasnik/vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći imati pravo na naknadu štete po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti.

Također, ovim Zakonom omogućit će se pravo regresa društvu za osiguranje od osobe odgovorne za štetu u slučaju kada je šteta prouzročena kaznenim djelom obijesne vožnje u cestovnom prometu za koje je donesena pravomoćna sudska presuda. Dakle, društvo za osiguranje će moći, ne samo u slučaju kada je šteta prouzročena namjerno, već i u slučaju kada je šteta prouzročena kaznenim djelom obijesne vožnje u cestovnom prometu za koje je donesena pravomoćna sudska presuda, potraživati od osobe koja je odgovorna za štetu cjelokupno isplaćeni iznos štete, kamatu i troškove.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/2013) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku. Cilj je brisanjem članka 23. točke 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu otkloniti štetne posljedice za sve vlasnike, odnosno korisnike osiguranih vozila koji su uredno zaključili policu obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, a sudjelovali su u prometnim nesrećama u kojima je sudjelovalo i neosigurano vozilo, odnosno omogućiti da osiguranje vlasnika, odnosno korisnika osiguranih vozila ne otklanja štete koje su prouzročene prema onim vozilima koja su neosigurana. Navedena odredba imat će retroaktivno djelovanje.

V. TEKST NACRTA PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Tekst nacrtu Prijedloga zakona dan je u obliku Konačnog prijedloga zakona sukladno prijedlogu za provedbu hitnog postupka u postupku njegovog donošenja.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM OSIGURANJIMA U PROMETU

Članak 1.

U Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, br. 151/2005, 36/2009, 75/2009 i 76/2013), u članku 12. stavci 3. i 4. mijenjaju se i glase:

„(3) Odgovorni osiguratelj je dužan isplatiti iznos naknade štete u roku iz stavka 1. ovoga članka. U slučaju nemogućnosti utvrđenja visine konačnog iznosa štete, odgovorni osiguratelj je oštećenoj osobi dužan isplatiti iznos nespornog iznosa naknade štete kao predujam u roku propisanom stavkom 1. ovoga članka.

(4) U slučaju neizvršenja obveze isplate naknade štete ili nespornog iznosa naknade štete, u roku iz stavka 1. ovoga članka, oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete, odnosno uz dužni nesporni iznos naknade štete, ima pravo i na isplatu iznosa kamate i to od dana podnošenja odštetnog zahtjeva.“.

Članak 2.

U članku 15. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Odredbe članka 11., 12., 13. i 14. ovoga Zakona koje se odnose na društvo za osiguranje na odgovarajući se način primjenjuju i na Hrvatski ured za osiguranje.“.

Članak 3.

U članku 23. točka 6. briše se.

Dosadašnja točka 7. postaje točka 6.

Članak 4.

U članku 24. stavku 3. iza riječi: „točke 5.“ dodaju se riječi: „i 7.“

Članak 5.

U članku 63. stavku 5. točki 4. iza riječi: „iznos“ dodaju se riječi: „naknade štete ili“.

Članak 6.

U članku 64. stavku 1. točki 2. iza riječi: „iznos“ dodaju se riječi: „naknade štete ili“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 7.

(1) Svi postupci za naknadu štete pokrenuti na temelju članka 23. točke 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, br. 151/2005, 36/2009, 75/2009 i 76/2013) koji nisu pravomoćno okončani do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se sukladno članku 3. stavku 1. ovoga Zakona.

(2) U pogledu odštetnih zahtjeva na koje se odnosi odredba članka 3. stavka 1. ovoga Zakona podnijetih prije stupanja na snagu ovoga Zakona, rokovi i zakonske zatezne kamate iz članka 12. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, br. 151/2005, 36/2009, 75/2009 i 76/2013) teku od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 8.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom jasnije je određeno kako je odgovorni osiguratelj dužan isplatiti iznos naknade štete ili nesporni iznos naknade štete u roku 60 dana od dana primitka odštetnog zahtjeva. Dakle, i u slučaju kada odgovorni osiguratelj podnositelju zahtjeva dostavlja obrazloženu ponudu i slučaju kada odgovorni osiguratelj podnositelju zahtjeva dostavlja utemeljen odgovor, rok za isplatu štete ili nespornog iznosa štete je 60 dana.

Uz članak 2.

Ovim člankom izričaj je dorađen radi lakše primjene norme i pravne sigurnosti.

Uz članak 3.

Ovim člankom briše se odredba po kojoj je iz osiguranja isključena oštećena osoba koja je vlasnik ili vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći, budući je takvom odredbom teret naknade štete prebačen s osiguravatelja na osiguranika koji je uredno ugovorio osiguranje, što je protivno svrsi i smislu obveznih osiguranja.

Uz članak 4.

Ovim člankom omogućeno je društvu za osiguranje koje oštećenoj osobi isplati štetu pravo regresa od osobe koja je odgovorna za štetu, odnosno pravo na naknadu cjelokupno isplaćenog iznosa štete, kamate i troškove, u slučaju ako je šteta prouzročena kaznenim djelom obijesne vožnje u cestovnom prometu za koje je donesena pravomoćna sudska presuda.

Uz članke 5. i 6.

Ovim člancima dorađene su prekršajne odredbe sukladno člancima 1. i 2. ovoga Zakona koji mijenjaju članke 12. i 15. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu.

Uz članak 7.

Ovim člankom propisana je retroaktivna primjena članka 3. stavka 1. ovoga Zakona u cilju otklanjanja štetnih posljedica za sve one vlasnike, odnosno korisnike osiguranih vozila koji su uredno zaključili policu obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, a sudjelovali su u prometnim nesrećama u kojima je sudjelovalo i neosigurano vozilo.

Naime, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, broj 76/2013) u članku 23. dodao je točku 6. prema kojoj po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti pravo na naknadu štete nema oštećena osoba koja je vlasnik ili vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći, a sve u cilju smanjenja broja neosiguranih vozila na cestama. Međutim, predmetna odredba u praksi je dovela do toga da oštećene osobe moraju ostvariti naknadu štete izravno od štetnika sukladno odredbama Zakona o obveznim odnosima budući da društvo za osiguranje kod kojeg je štetnik osiguran ima pravo pozvati se na članak 23. točku 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu i odbiti zahtjev svog osiguranika za naknadu štete.

Činjenica je da problem neosiguranih vozila postoji te da raznim mjerama treba utjecati na smanjenje broja neosiguranih vozila na prometnicama i na pravovremeno produžavanje ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti. Stoga i Zakon o obveznim osiguranjima

u prometu u članku 65. predviđa novčane kazne od 5.000,00 do 50.000,00 kuna za vlasnike vozila koji ne sklope ugovor o osiguranju ili ga ne obnavljaju dok je vozilo u prometu. Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova u 2013. godini prekršajno je prijavljeno 9.198 osoba prema Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu, a u prvih šest mjeseci 2014. godine prijavljeno je 3.374 osobe. Dodatno kažnjavanje vlasnika neosiguranih vozila kako je to danas propisao člankom 23. točkom 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, nije svrsishodno te proizvodi štetne posljedice i za oštećene osobe, i za štetnike. Stoga je potrebno propisati retroaktivnu primjenu predmetne odredbe u cilju otklanjanja negativnih posljedica koje pogađaju štetnike, ali i oštećene osobe.

Dakle, cilj je otkloniti štetne posljedice za vlasnike, odnosno korisnike osiguranih vozila koji su uredno zaključili policu obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, a sudjelovali su u prometnim nesrećama u kojima je sudjelovalo i neosigurano vozilo.

Prema dostupnim podacima Hrvatskom uredu za osiguranje trenutno je evidentirano oko 45 odštetnih zahtjeva prema društvima za osiguranje, odnosno Hrvatskom uredu za osiguranje. Procijenjena vrijednost eventualnih obveza po zaprimljenim odštetnim zahtjevima iznosi otprilike 5,5-6 milijuna kuna.

S obzirom na retroaktivnu primjenu izmijenjenog članka 26. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu predviđeno je da će rokovi i kamate teći od stupanja na snagu ovoga Zakona. Na taj način uzet je u obzir položaj društva za osiguranje, a istodobno ostvarena je zaštita sudionika prometnih nesreća te će oštećene osobe imati pravo na naknadu štete, važno je istaknuti, po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti, no kamate će se računati od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a ne od dana podnošenja odštetnog zahtjeva.

Uz članak 8.

Ovim člankom određeno je stupanje na snagu ovoga Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEGA ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Postupak i rokovi za rješavanje odštetnih zahtjeva te pravo oštećene osobe na podnošenje tužbe

Članak 12.

(1) Odgovorni osiguratelj je dužan u roku od 60 dana od dana primitka odštetnog zahtjeva utvrditi osnovanost i visinu toga zahtjeva te dostaviti podnositelju zahtjeva:

1. obrazloženu ponudu za naknadu štete, ako su odgovornost za naknadu štete te visina štete nesporne, ili

2. utemeljen odgovor na sve točke iz odštetnog zahtjeva u slučaju ako su odgovornost za naknadu štete ili visina štete sporne

(2) Ako odgovorni osiguratelj u roku iz stavka 1. ovoga članka oštećenoj osobi ne dostavi obrazloženu ponudu za naknadu štete, odnosno utemeljeni odgovor, oštećena osoba može protiv njega podnijeti tužbu. Tužba podnesena protiv odgovornog osiguratelja ili odgovorne osobe prije proteka roka iz stavka 1. ovoga članka smatrat će se preuranjenom.

(3) U slučaju nemogućnosti utvrđenja visine konačnog iznosa štete, odgovorni osiguratelj je oštećenoj osobi dužan isplatiti iznos nespornog iznosa naknade štete kao predujam u roku propisanom stavkom 1. ovoga članka.

(4) U slučaju neizvršenja obveze isplate naknade štete u roku iz stavka 1. ovoga članka, oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete, ima pravo i na isplatu iznosa kamate i to od dana podnošenja odštetnog zahtjeva.

(5) U slučaju neimovinske štete u postupku pred odgovornim osigurateljem oštećena osoba ima pravo priložiti nalaz i mišljenje neovisnog vještaka kojeg je osobno izabrala.

Primjena pojedinih odredbi ovoga Zakona na Hrvatski ured za osiguranje

Članak 15.

(1) Odredbe članka 11., 12., 13 i 14. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju u slučaju kada je, sukladno odredbama ovoga Zakona, za naknadu štete nadležan Hrvatski ured za osiguranje.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, iznosi za naknadu štete kada je nadležan Hrvatski ured za osiguranje isplaćuju se iz Garancijskog fonda.

(3) Obradu i isplatu šteta iz stavka 2. ovoga članka Hrvatski ured za osiguranje može povjeriti svome članu.

Isključenje iz osiguranja

Članak 23.

Po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti pravo na naknadu štete nema:

1. vozač vozila kojim je prouzročena šteta te njegovi srodnici i druge fizičke ili pravne osobe glede štete zbog smrti ili tjelesne ozljede vozača,

2. vlasnik, suvlasnik, odnosno zajednički vlasnik te svaki drugi korisnik vozila kojim je prouzročena šteta i to na naknadu štete na stvarima,
3. suputnik koji je dragovoljno ušao u vozilo kojim je uzrokovana šteta a kojim je upravljao neovlašteni vozač, ako osiguratelj dokaže da je ta okolnost suputniku bila poznata,
4. suputnik koji je dragovoljno ušao u neregistrirano vozilo bez istaknutih registarskih oznaka na vozilu, ako osiguratelj dokaže da je ta okolnost suputniku bila poznata,
5. suputnik koji je dragovoljno ušao u neosigurano vozilo kojim je uzrokovana šteta, ako Hrvatski ured za osiguranje dokaže da je ova okolnost suputniku bila poznata,
6. oštećena osoba koja je vlasnik ili vozač neosiguranog vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nesreći,
7. oštećena osoba kojoj je šteta nastala:
 - zbog uporabe vozila na športskim priredbama koje se održavaju na cesti ili dijelu ceste zatvorenom za promet drugim vozačima, a kojih je cilj postizanje najveće ili najveće prosječne brzine, odnosno na vježbama za te priredbe,
 - zbog djelovanja nuklearne energije za vrijeme prijevoza radioaktivnog materijala,
 - zbog ratnih operacija, pobuna ili terorističkog čina, s tim da društvo za osiguranje u tom slučaju mora dokazati da je šteta prouzročena takvim događajem.

Naknada štete u slučaju gubitka prava iz osiguranja

Članak 24.

(1) Osigurana osoba gubi prava iz osiguranja u sljedećim slučajevima:

1. ako vozač nije koristio vozilo u svrhu kojoj je namijenjeno,
2. ako vozač nije imao važeću vozačku dozvolu odgovarajuće vrste ili kategorije, osim ako je za vrijeme poduke iz vožnje vozilom upravljao kandidat za vozača motornog vozila, uz poštivanje svih propisa kojima se ta poduka uređuje,
3. ako je vozaču oduzeta vozačka dozvola ili je isključen iz prometa ili ako mu je izrečena zaštitna mjera zabrane upravljanja vozilom određene vrste ili kategorije ili mjera prestanka važenja vozačke dozvole odnosno zaštitna mjera zabrane uporabe inozemne vozačke dozvole na teritoriju Republike Hrvatske,
4. ako je vozač upravljao vozilom pod utjecajem alkohola iznad ugovorene granice, droga te psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari,
5. ako je vozač štetu prouzročio namjerno,
6. ako je šteta nastala zbog toga što je vozilo bilo tehnički neispravno, a ta je okolnost vozaču
7. ako je šteta prouzročena kaznenim djelom obijesne vožnje u cestovnom prometu za koje je donesena pravomoćna sudska presuda.

(2) Gubitak prava iz osiguranja na temelju stavka 1. točke 1. do 7. ovoga članka nema utjecaja na pravo oštećene osobe na naknadu štete te oštećena osoba može podnijeti odštetni zahtjev odgovornom osiguratelju.

(3) Društvo za osiguranje koje je temeljem stavka 1. točke 5. ovoga članka oštećenoj osobi isplatilo štetu ima pravo od osobe koja je odgovorna za štetu na naknadu cjelokupno isplaćenog iznosa štete, na kamatu i troškove, a u slučaju iz stavka 1. točke 1., 2., 3., 4. i 6. ovoga članka najviše do iznosa 12 prosječnih neto-plaća prema zadnjem službenom izvješću Državnog zavoda za statistiku.

GLAVA IX.

PREKRŠAJNE ODREDBE

Prekršaji osiguratelja

Članak 63.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će za prekršaj društvo za osiguranje:

1. ako ugovaratelju osiguranja ne uruči uvjete osiguranja sukladno odredbi članka 8. stavka 3. ovoga Zakona,

2. ako na zahtjev svog osiguranika ne izda potvrdu o eventualno postavljenim odštetnim zahtjevima trećih osoba na temelju osiguranja od automobilske odgovornosti u roku, odnosno za razdoblje sukladno odredbi članka 22. stavka 8. ovoga Zakona,

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 1.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba društva za osiguranje.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 200.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje:

1. ako sklopi ugovor o osiguranju protivno odredbi članka 8. stavka 1. ovoga Zakona,

2. ako obavlja poslove obveznih osiguranja u prometu protivno članku 43. stavku 1. ovoga Zakona,

3. ako obavlja poslove obveznih osiguranja iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona, a nije član Hrvatskog ureda za osiguranje

4. ako ne uplati doprinos za Garancijski fond sukladno odredbama članka 45. stavka 1. i 2. ovoga Zakona.

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 3. ovoga članka i odgovorna osoba društva za osiguranje.

(5) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje:

1. ako odbije ponudu za sklapanje ugovora o osiguranju protivno odredbi članka 8. stavka 2. ovoga Zakona,

2. ako počne primjenjivati uvjete osiguranja, a o tome ne obavijesti nadzorno tijelo u roku iz članka 10. stavka 1. ovoga Zakona ili ako ne oblikuje premije osiguranja u skladu s člankom 10. stavkom 1. ovoga Zakona ili ako na zahtjev nadzornog tijela iz stavka 1. ovoga Zakona ne dostavi cjenik premija, tehničke podloge i ostale elemente korištene za izračun premija osiguranja,

3. ako oštećenoj osobi ne dostavi obrazloženu ponudu za naknadu štete odnosno utemeljeni odgovor u roku iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona,

4. ako oštećenoj osobi ne isplati iznos nespornog dijela naknade štete sukladno odredbi članka 12. stavka 3. ovoga Zakona,

5. ako postupa protivno odredbi članka 16. ovoga Zakona,

6. ako ne imenuje ovlaštene predstavnike u državama članicama Europske unije sukladno odredbama članka 47. ovoga Zakona.

(6) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 5. ovoga članka i odgovorna osoba društva za osiguranje.

(7) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj ovlašteni predstavnik društva za osiguranje ako oštećenoj osobi ne dostavi obrazloženu ponudu za naknadu štete odnosno utemeljeni odgovor u roku iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona.

Prekršaji Hrvatskog ureda za osiguranje

Članak 64.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj Hrvatski ured za osiguranje:

1. ako oštećenoj osobi ne dostavi obrazloženu ponudu za naknadu štete odnosno utemeljeni odgovor u roku iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona kada je nadležan za naknadu štete sukladno odredbama članka 15. stavka 1. ovoga Zakona,
2. ako oštećenoj osobi ne isplati iznos nespornog dijela naknade štete sukladno odredbi članka 12. stavka 3. ovoga Zakona kada je nadležan za naknadu štete sukladno odredbama članka 15. stavka 1. ovoga Zakona,
3. ako postupi protivno odredbi članka 16. ovoga Zakona,
4. ako imovinu Garancijskog fonda vodi protivno odredbi članka 46. stavka 1. ovoga Zakona,
5. ako ne vodi i ne upotrebljava imovinu Garancijskog fonda na način određen propisom donesenim na temelju članka 46. stavka 3. ovoga Zakona,
6. ako ne uspostavi Informacijski centar, te ne održava njegovu ažurnost sukladno odredbi članka 51. ovoga Zakona,
7. ako Informacijski centar ne čuva podatke iz članka 52. stavka 2. točke 1., 2., 3., 4., i 5. ovoga Zakona sukladno odredbama članka 53. ovoga Zakona,
8. ako ne uspostavi Ured za naknadu sukladno odredbama članka 57. ovoga Zakona,
9. ako ne obavijesti nadzorno tijelo o saznanju da osiguratelj čini prekršaj odnosno ne dostavi sve dokaze sukladno odredbama članka 67. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba Hrvatskog ureda za osiguranje.